

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Nina Bicherschi, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, în interesele Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142, împotriva Ninei Bicherschi cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 august 2018 SA „Termoelectrica”, în interesele Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142 (în continuare CCL nr. 142), a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ninei Bicherschi solicitând admiterea acțiunii, încasarea de la pârâtă în beneficiul CCL nr. 142 a datoriei pentru consumul energiei termice în sumă de 16609,56 de lei, acumulată în perioada februarie 2016-iunie 2018, pentru apartamentului nr. 63, din blocul locativ amplasat pe str. XXXXX, mun. Chișinău; încasarea de la pârâtă în beneficiul SA „Termoelectrica” a taxei de stat în mărime de 498,29 de lei și alte cheltuieli de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei.

În motivarea acțiunii, s-a indicat că conform informației din Registrul bunurilor imobile în calitate de proprietar al apartamentului nr. 63, din str. XXXXX mun. Chișinău este înregistrată pârâta Nina Bicherschi. În baza contului personal deschis la CCL nr. 142 pe numele pârâtei, ultima a acceptat prestarea și a beneficiat de servicii comunale în volum deplin, fără întreruperi, în conformitate cu normele și tarifele în vigoare. Conform informației privind situația despre achitarea serviciilor locative-comunale pârâtul Ninei Bicherschi pe perioada februarie 2016 - iunie 2018, a acumulat o datorie la plata energiei termice în mărime de 16609,56 de lei. Conform art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sunt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și utilizator. Articolul 51 alin. (4) al Legii cu privire la locuințe, stabilește că plata pentru serviciile prestate

necontorizate în locuință se efectuează conform indicatorilor contoarelor instalate la bloc și se repartizează de către administrator pentru fiecare locuință necontorizată în funcție de suprafața ei totală. Potrivit art. 17, 18 al Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, achitarea plăților se efectuează de către proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc, de regulă, prin instituțiile bancare și oficii poștale, dacă în contractele încheiate nu este prevăzut altceva. În cazul în care plata se achită direct furnizorilor, prestatorilor de servicii și gestionarilor, casele lor trebuie să fie înzestrate cu aparate de casă cu memorie fiscală. Proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc achită plățile pentru serviciile prestate în luna precedentă până la data indicată în factura de plată. La solicitarea consumatorilor, plata pentru servicii prestate poate fi achitată în prealabil pe o durată convenită de părți, conform condițiilor propuse de ele și stipulate în contract.

Astfel, partea reclamantă a indicat că coroborând prevederile citate supra se conchide că serviciile publice de gospodărie comună se prestează și, respectiv, se achită costul acestora. Aceleași prevederi cu privire la obligația consumatorilor de a achita serviciile comunale conform facturilor primite este stipulată și în art. 37 alin. (3) al Legii cu privire la locuințe: Pe lângă plata pentru închirierea locuinței din fondul public de locuințe sau a locuinței proprietate privată, locatarul este obligat să efectueze plata pentru apa potabilă și evacuarea apelor uzate, încălzire, alimentarea cu energie electrică, gaze naturale, transportarea deșeurilor menajere solide și lichide, ascensor și pentru alte servicii prestate de locator sau de furnizorul de servicii comunale și necomunale, conform facturilor prezentate. La solicitarea locatarului, locatorul este obligat să prezinte bonurile de plată ce confirmă cheltuielile respective.

SA „Termoelectrica”, în interesele CCL nr. 142, a menționat că în cazul prestării serviciilor comunale de către administratorul fondului locativ CCL nr. 142, prestarea serviciilor este efectuată în temeiul conturilor personale deschise pe numele pârâtei, fapt indicat și în Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 2012 privind examinarea cererilor depuse de SA „Termocom”. Prin prisma prevederilor art. 514, 572 Cod civil se constată că obligațiunea de achitare a costurilor serviciilor prestate de energia termică urmează a fi pusă în sarcina beneficiarului, în speță-proprietarului/locatarului apartamentului - Nina Bicherschi, care a neglijat totalmente obligațiile de plată, necătând la faptul că a fost înștiințat prin intermediul facturilor de plată și reclamației despre riscul de a fi acționat în judecată în cazul neachitării plăților restante. Până în momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată pârâta nu a întreprins nicio acțiune privind stingerea datoriei pentru energia termică.

Prin hotărârea din 20 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea depusă de SA „Termoelectrica”, în interesele CCL nr. 142; s-a încasat de la Nina Bicherschi în beneficiul CCL nr. 142 datoria pentru consumul energiei termice formată în perioada februarie 2016 – iunie 2018 pentru apartamentul nr. 63, din str. XXXXX, mun. Chișinău, în sumă de 16609,56 de lei; s-a încasat de la Nina Bicherschi în beneficiul SA „Termoelectrica” cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 498,29 de lei și cheltuielile de judecată pentru citarea pârâtei în mărime de 231,60 de lei.

Prin decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Nina Bicherschi și s-a menținut hotărârea din 20 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 26 decembrie 2019 Nina Bicherschi a declarat recurs împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate și hotărârea primei instanțe cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului s-a indicat că hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate, deoarece instanțele de judecată la examinarea cauzei nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea, precum și că cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În susținerea acestei constatări, recurenta a indicat că instanțele de judecată, examinând cauza, nu au aplicat speței prevederile art. 267, 270-271 Cod civil, în redacția până la 01 martie 2019, or, instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, nu a luat în considerare că instanța de fond a încasat plata pentru serviciile comunale cu încălcarea termenului general de prescripție, ci dimpotrivă a considerat ca fiind eronate argumentele referitoare la expirarea termenului de prescripție, constatând că cursul prescripției extinctive a fost întrerupt, deoarece Nina Bicherschi a efectuat acțiuni din care rezultă recunoașterea datoriilor.

În opinia recurente, aceste concluzii nu corespund circumstanțelor de fapt și probelor anexate la materialele dosarului, deoarece conform listei calculului și achitării pentru energia termică anexată de SA „Termoelectrica”, la situația 01 noiembrie 2015, la compartimentul „datorie” este indicată suma de 16442,68 de lei. În astfel de situație, s-a accentuat că prima instanță a încasat datoria pentru perioada februarie 2016-iunie 2018, în timp ce datoria respectivă exista la data de 01 noiembrie 2015 și respectiv, nu poate fi încadrată în perioada inclusă în calcul. La fel, recurenta a precizat că și în factura pentru luna februarie 2015, la compartimentul „datorii”, este indicată suma de 16442,68 de lei, fapt care probează repetat existența acestei sume. Deci, este cert că în privința acestei sume termenul de prescripție a expirat, în condițiile când cererea de chemare în judecată a fost înaintată la 10 august 2018, iar termenul de adresare în judecată în privința acestei sume a expirat la 31 martie 2018. În astfel de situații, această sumă nu constituie o datorie pentru consumul energiei termice pentru perioada de facturare pentru luna februarie 2016-iunie 2018, ori în factura pentru luna august 2019 se regăsește aceiași datorie în mărime de 16442,68 de lei. Suma respectivă a fost reflectată și în factura pentru luna octombrie 2019.

Cu referire la faptul că instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 277 Cod civil, în redacția de până la 01.03.2019, în favoarea întreruperii termenului de prescripție, precum și prevederile art. 586 alin. (1) Cod civil în favoarea stingerii datoriei care a ajuns prima la scadență, recurenta a declarat că aceste norme de drept material urmau să fi aplicabile în situația în care sumele achitate de către Nina Bicherschi ar fi fost direcționate de SA „Termoelectrica” spre stingere a datoriei istorice de 16442,68 de lei, însă probele anexate la materialele dosarului dovedesc contrariul, întrucât această sumă a rămas neschimbată atât în februarie 2015, cât și în octombrie 2019.

La fel, recurenta a afirmat că instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 386 alin. (1), lit. a) și b) din Cod de procedură civilă și anume nu s-a expus asupra faptului că circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar cele pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost

dovedite cu probe veridice și suficiente. Astfel, conform hotărârii din 20 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, nr. 2-2291/18, a fost încasată din contul apelantei în beneficiul CCL nr. 142 suma de 16609,56 lei cu titlu de datorie pentru consumul energiei termice pentru perioada de facturare februarie 2016-iunie 2018. Recurenta a indicat că nu este de acord cu suma adjudecată în mărime de 16609,56 de lei constituită pentru consumul energiei termice pentru perioada de facturare februarie 2016-iunie 2018, deoarece pentru perioada respectivă a fost calculată o datorie curentă în mărime de 20585,69 lei (f.d. 9), care a fost stinsă practic în întregime și anume suma de 20418,81 de lei, diferența constituind suma de 166,88 de lei, diferența care a fost achitată integral. Astfel, reclamanta a opinat că adunând diferența de 166,88 de lei la datoria istorică în mărime de 16442,68 de lei, s-a obținut suma adjudecată.

De asemenea, recurenta a precizat că cauza a fost examinată în lipsa recurenteii, deoarece nu i s-a comunicat despre data, locul examinării acesteia, ori aceasta s-a aflat peste hotarele țării, drept dovadă servind copia pașaportului străin anexat, fapt ce a dus la încălcarea dreptului fundamental la apărare (art. 26 din Constituție), accesului liber la justiție (art. 20 din Constituție), precum și a dreptului la un proces echitabil (art. 6 CEDO).

În conformitate cu prevederile art. 388 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă al RM, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă cauza a fost judecată de instanță în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată. Ca urmare, dosarul urma să fie restituit pentru rejudecare în prima instanță, unde recurenta urma să beneficieze de toate drepturile și garanțiile procesuale.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel a pronunțat decizia contestată la 31 octombrie 2019 și a expedit-o în adresa participanților la proces la 03 decembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d. 115). Astfel, recursul declarat la 26 decembrie 2019 de către Nina Bicherschi este în termen, deoarece la materialele cauzei lipsește confirmarea recepționării deciziei contestate.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 04 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Nina Bicherschi, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru și va casa

integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Articolul 432 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În sensul art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; c) a interpretat eronat în mod eronat legea.

Alineatul 4 al aceluiași articol stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial Colegiul relevă că prin cererea de chemare în judecată SA „Termoelectrica” a pretins încasarea de la Nina Bicherschi în beneficiul CCL nr. 142 a datoriei pentru consumul energiei termice în sumă de 16609,56 de lei, acumulată în perioada februarie 2016-iunie 2018, pentru apartamentul nr. 63, din blocul locativ amplasat pe str. XXXXX, mun. Chișinău; încasarea de la pârâtă în beneficiul SA „Termoelectrica” a taxei de stat în mărime de 498,29 de lei și alte cheltuieli de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei. (f.d. 2-5).

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, soluționând litigiul, prin hotărârea din 20 martie 2019, a admis acțiunea depusă de SA „Termoelectrica”, în interesele CCL nr. 142; a încasat de la Nina Bicherschi în beneficiul CCL nr. 142 datoria pentru consumul energiei termice formată în perioada februarie 2016 – iunie 2018 pentru apartamentul nr. 63, din str. XXXXX, mun. Chișinău, în sumă de 16609,56 de lei; a încasat de la Nina Bicherschi în beneficiul SA „Termoelectrica” cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 498,29 de lei și cheltuielile de judecată pentru citarea pârâtei în mărime de 231,60 de lei.

Curtea de Apel Chișinău, verificând legalitatea actului de dispoziție pronunțat de către prima instanță, prin decizia din 31 octombrie 2019, a respins apelul declarat de Nina Bicherschi și a menținut hotărârea din 20 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată poziția primei instanțe de a încasa de la Nina Bicherschi în beneficiul CCL nr. 142 a datoriei pentru consumul energiei termice formată în perioada februarie 2016 – iunie 2018 pentru apartamentul nr. 63, din str. XXXXX, mun. Chișinău, în sumă de 16609,56 de lei.

Totodată, instanța de apel a reținut că sunt irelevante criticile apelantei Nina Bicherschi precum că acțiunea a fost înaintată cu omiterea termenului de prescripție, ori conform art. 277 alin. (1) lit. b) Cod civil, în vigoare în perioada de referință, cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care

rezultă că recunoaște datoria. Deci, Nina Bicherschi achitând o parte din sumele înaintate spre încasare de la furnizori în baza facturii, a recunoscut existența datoriilor, ori consumatorul nu a contestat facturile în instanța de judecată, fapt ce atestă acceptarea serviciilor, însă acționând cu rea-credință s-a eschivat de a achita datoriile acumulate pentru prestarea serviciilor de către furnizori.

Colegiul consideră că instanța de apel, rezultând din prevederile art. 373 alin.(4) Cod de procedură civilă, eronat a ajuns la concluzia netemeiniciei apelului declarat de Nina Bicherschi cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În susținerea concluziei menționate, instanța de recurs consideră oportun de a reliefa prevederile art. 25 alin. (1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002, care statuează expres că persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sînt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator.

Conform art. 51 alin. (1), (4) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale pentru proprietari sau locatari se efectuează în baza contractelor încheiate direct între prestatorii de servicii și proprietari sau locatari. În cazul în care contractul, din motive tehnice, nu poate fi încheiat direct cu proprietarii/locatarii, acesta se încheie între prestatorii de servicii și administrator (asociația de proprietari în condominiu), care, la rîndul său, încheie contracte cu fiecare proprietar/locatar. Plata pentru serviciile prestate necontorizate în locuință se efectuează conform indicatorilor contoarelor instalate la bloc și se repartizează de către administrator pentru fiecare locuință necontorizată în funcție de suprafața ei totală. Plata pentru serviciile comunale și necomunale utilizate în locurile de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor se efectuează în baza unui regulament aprobat de către Guvern.

Totodată, Colegiul menționează că din conținutul prevederilor pct. 17 și 18 din Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitarea serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestorade la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002, plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc conform contractelor, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori, gestionari sau prestatorii de servicii.

Achitarea plăților se efectuează de către proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc, de regulă, prin instituțiile bancare și oficiile poștale, dacă în contractele încheiate nu este prevăzut altceva. În cazul în care plata se achită direct furnizorilor, prestatorilor de servicii și gestionarilor, casele lor trebuie să fie înzestrate cu aparate de casă cu memorie fiscală. Proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc achită plățile pentru serviciile prestate în luna precedentă până la data indicată în factura de plată. La solicitarea consumatorilor, plata pentru serviciile prestate poate fi achitată în prealabil pe o durată convenită de părți, conform condițiilor propuse de ele și stipulate în contract.

Colegiul precizează că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, Nina Bicherschi este proprietarul apartamentului nr. 63, din str. XXXXX, mun. Chișinău, unde este livrată energia termică și care se află la balanța CCL nr. 142 (f.d. 11, 12)

Prestarea serviciilor de livrare a energiei termice a fost confirmată prin informația despre achitarea serviciilor locativ comunale, însă Nina Bicherschi nu și-a onorat obligațiile de plată a facturilor pentru energia termică consumată, acumulând o datorie pentru perioada februarie 2016 – iunie 2018 în sumă de 16609,56 de lei, sumă ce a fost solicitată de a fi încasată în prezenta acțiune.

Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare constatând temeinicia acțiunii înaintate nu au analizat toate circumstanțele de fapt și probele anexate la materialele dosarului și anume nu s-au pronunțat asupra aspectului ce vizează veridicitatea sumei solicitate de a fi încasată pentru energia termică livrată Ninei Bicherschi pentru perioada februarie 2016 - iunie 2018 în raport cu actele anexate la dosar și anume chiar din descifrarea listei calculului și achitării pe energia termică din 01 noiembrie 2015 până la 01 iulie 2018 se evidențiază că datoria pentru energia termică în sumă de 16442,68 de lei este inclusă în datoria pentru anul 2017-2018. (f.d.9)

Mai mult, instanța de apel, la judecarea cauzei, nu a motivat cum s-a ajuns la suma solicitată spre încasare și dacă datoria respectivă se include anume în perioada indicată de reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată.

În lipsa unei argumentări clare asupra situației respective, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și de a stabili legalitatea deciziei contestate, în condițiile când din textul actului de dispoziție pronunțat de către instanța de apel nu se reliefează cert care este suma datoriei ce urmează a fi achitată de către pârâtă pentru perioada menționată de către reclamant, având în vedere că pârâta în această perioadă a mai efectuat achitări.

În atare ordine de idei, Colegiul consideră că instanța de apel prin încasarea plății pentru serviciile de energie termică în sumă de 16609,56 de lei a depășit limitele judecării apelului, or, în prezenta cerere de chemare în judecată s-a solicitat încasarea datoriei pentru perioada februarie 2016 – iunie 2018, dar nu și pentru perioada precedentă.

Ori, rezultând din lista calculului și achitării pe energia termică din 01 noiembrie 2015 și până 01 iulie 2018 se identifică o datorie în sumă de 16442,68 de lei, care este acumulată pe o altă perioadă de timp decât cea solicitată de către reclamant în cererea de chemare în judecată.

Așadar, Colegiul notează că instanța de apel, prin menținerea hotărârii primei instanțe, care la rândul său a admis integral acțiunea reclamantului și a dispus încasarea sumei în mărime de 16609,56 de lei pentru perioada februarie 2016 – iunie 2018, s-a limitat doar la constatarea circumstanțelor de fapt invocate de către prima instanță, fără a cerceta și alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Subsidiar, Colegiul menționează că instanța de apel preluând textul actului de dispoziție pronunțat de către prima instanță nu s-a expus și nu a desfășurat aspectul ce ține de faptul că în suma solicitată cu titlu de datorie și dispusă spre încasare este inclusă și o datorie istorică, care a fost acumulată în perioadă deferită celei indicate de către reclamant în prezenta acțiune.

Astfel, pentru a elucida aceste incertitudini, Colegiul consideră că instanța de apel, reexaminând cauza, urmează a stabili care este suma care urmează a fi dispusă spre încasare cu titlu de datorie acumulată pentru serviciile prestate de furnizor în perioada februarie 2016-iunie 2018.

În desfășurarea acestui aspect, Colegiul reține ca fiind relevate argumentele invocate de către recurentă precum că suma adjudecată în mărime de 16609,56 de lei constituită pentru consumul energiei termice pentru perioada de facturare februarie 2016-iunie 2018 este neîntemeiată, deoarece pentru perioada respectivă a fost calculată o datorie curentă în mărime de 20585,69 de lei (f.d. 9), care a fost stinsă practic în întregime și anume suma de 20418,81 de lei, diferența constituind suma de 166,88 de lei. Astfel, adunând diferența de 166,88 de lei la datoria istorică în mărime de 16442,68 de lei se va obține suma adjudecată.

Deci, instanța de recurs reține că instanța de apel, rejudecând cauza urmează să elucideze aceste circumstanțe, ca în final să adopte o hotărâre legală, motivând fiecare aspect invocat de către participanții la proces în raport cu probele anexate la materialele dosarului.

De asemenea, instanța de apel la examinarea cauzei urmează a lua în considerare și aspectele formulate de către recurentă referitor la aplicarea prevederilor art. 267 Cod civil, în redacția până la 01 martie 2019, care prevede că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Ori, prescripția pretențiilor SA „Termoelectrica” a fost invocată în apel, iar instanța de apel contrar normelor de drept procedural, a aplicat eronat prevederile art. 277 Cod civil, în redacția de până la 01.03.2019, în favoarea întreruperii termenului de prescripție, precum și prevederile art. 586 alin. (1) Cod civil în favoarea stingerii datoriei care a ajuns prima la scadență, pe când s-a declarat că aceste norme de drept material urmau să fi aplicabile în situația în care sumele achitate de către Nina Bichershi ar fi fost direcționate de SA „Termoelectrica” spre stingerea datoriei istorice de 16442,68 de lei, însă probele anexate la materialele dosarului dovedesc contrariul și anume că această sumă a rămas neschimbată atât în luna februarie 2015, cât și în luna octombrie 2019.

Respectiv, Colegiul consideră că și această circumstanță este determinantă pentru soluționarea corectă a litigiului, în condițiile în care partea recurentă pretinde înaintarea pretențiilor de către SA „Termoelectrica” cu omiterea termenului de prescripție.

Totodată, în jurisprudența CtEDO s-a reiterat că scopul articolului 6 § 1 CEDO este, *inter alia*, de a impune unei „instanțe judecătorești” obligația de a efectua o examinare adecvată ale afirmațiilor, argumentelor și probelor prezentate de către părți, fără a prejudicia aprecierea dată de instanță acestora sau relevanța acestora pentru hotărârea pe care o va adopta, având în vedere că nu este sarcina Curții să examineze dacă argumentele au fost examinate corespunzător (a se vedea Mitrofan v. Moldova, nr. 50054/07, § 48, hotărârea definitivă din 15 aprilie 2013, Perez v. Franța [MC], nr. 47287/99, § 80, CEDO 2004-I, și Buzescu v. Romania, nr. 61302/00, § 63, 24 mai 2005).

Totuși, deși articolul 6 § 1 CEDO obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile, acest lucru nu impune un răspuns detaliat la fiecare argument în parte (a se vedea Van de Hurk v. Olanda, hotărâre din 19 aprilie 1994, Seria A nr. 288, p. 20, §§ 59 și 61, și Burg v. France (dec.), nr. 34763/02, CEDO 2003-II). Limita în care se aplică această obligație de a motiva hotărârile judecătorești poate varia în dependență de natura acestora și trebuie apreciată în lumina circumstanțelor cauzei (a se vedea Ruiz Torija v. Spania și Hiro Balani v. Spania, hotărârile din 9 decembrie 1994, Seria A nr. 303-A și 303-B, p. 12, § 29, și, respectiv, pp. 29-30, § 27, și Helle v. Finlanda,

hotărâre din 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte ale hotărârilor și deciziilor 1997-VIII).

În cauza Ruiz Torija v. Spania (§§ 29 și 30) Curtea a constatat că omisiunea instanței judecătorești naționale de a examina afirmația reclamantului, potrivit căruia termenul de prescripție al acțiunii judiciare intentate împotriva sa era expirat, a constituit o încălcare al articolului 6 din Convenție. Omisiuni similare ale instanțelor judecătorești de a motiva suficient hotărârile sale și care au constituit încălcări ale articolului 6 din Convenție au fost constatate în hotărârile Hiro Balani (citată supra, §§ 27 și 28), Suominen v. Finlanda (nr. 37801/97, §§ 34-38, 1 iulie 2003), Salov v. Ucraina (nr. 65518/01, § 92, CEDO 2005-(extrase), Popov v. Moldova (nr. 2), (nr. 19960/04, §§ 49-54, 6 decembrie 2005), Melnic v. Moldova (nr. 6923/03, §§ 39-44, 14 noiembrie 2006).

Totodată, în cauza Suominen c. Finlandei, (citată mai sus, § 37), după cum urmează: „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (a se vedea Hirvisaari.c. Finlandei, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001, neraportat).”

Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. Această obligație are totuși și limită, instanța poate considera necesar să nu răspundă la argumentele care sunt vădit irelevante, neîntemeiate, abuzive sau în orice alt fel inadmisibile din cauza prevederilor legale clare sau unei practici judiciare constante în privința unor tipuri de argumente similare.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice, având în vedere argumentele Ninei Bicherschi în raport cu probele anexate și circumstanțele de fapt invocate, dacă la caz în privința acțiunii înaintate de către SA „Termoelectrica” poate fi aplicată prescripția, în condițiile în care se pretinde omiterea termenului de înaintare a cererii de chemare în judecată de către SA „Termoelectrica” și doar ulterior, după caz urmează să se pronunțe sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii SA „Termoelectrica”. Or, cel puțin această împrejurare necesită un răspuns cert, în situația în care această este determinantă pentru soluționarea corectă a litigiului. De altfel, în cazul în care se pretinde omiterea termenului, inițial urmează a fi verificat acest aspect.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nina Bicherschi, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru.

Se casează integral decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, în interesele Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 142, împotriva Ninei Bicherschi cu privire la încasarea datoriei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat